

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus 9.10.2017 nro 17/0455/3

Asian aikaisempi käsittely

A on hakenut vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) nojalla pankin palvelumaksujen korvaamista osana henkilökohtaisen avun kustannuksia.

Kemin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston alainen viranhaltija on 28.10.2016 tekemällään päätöksellä hylännyt hakemuksen.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto on päätöksellään 20.12.2016 (§ 83) pitänyt voimassa viranhaltijan päätöksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on hylännyt A:n sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätöksestä tekemän valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat säännökset ja hallituksen esitys

Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, päivätoimintaa, henkilökohtaista apua sekä palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kunta voi järjestää henkilökohtaista apua korvaamalla vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset työnantajan maksettavaksi kuuluvine lakisääteisine maksuineen ja korvauksineen sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut.

Hallituksen esityksessä (HE 166/2008 vp) on todettu 8 d §:n 2 momentin osalta, että työnantajan maksettavaksi kuuluvia lakisääteisiä maksuja ja korvauksia ovat nykyisten säännösten voimassaoloaikana vakiintuneen käytännön mukaisesti sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, pakollinen tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut sekä työterveyshuollon maksut. Samoin korvattaviksi tulisivat työaikalain (605/1996) mukaiset korvaukset pyhä- ja ylitöistä sekä vuosilomalain (162/2005) mukaiset korvaukset sekä sairausajan palkka. Myös lakisääteisestä työsuojelusta johtuvat perhdytys- ja muut välttämättömät kulut voisivat tulla korvattaviksi. Korvattaviksi tulisivat myös vakituisen työntekijän tilalle palkatun sijaisen palkkaamisesta aiheutuneet vastaavat palkkakustannukset.

Hallituksen esityksen mukaan muita kohtuullisia avustajasta aiheutuvia välttämättömiä kuluja voi syntyä jo ennen työsuhteen alkua liittyen avustajan rekrytointiin sekä vaikeavammaisen henkilön omaan koulutautumiseen työnantajana toimimiseksi. Välttämättömiksi kuluiksi voidaan katsoa myös avustajan matkakulut tilanteissa, joissa avustaminen edellyttää matkustamista työnantajan mukana esimerkiksi vaikeavammaisen henkilön työn tai harrastusten yhteydessä. Kunnan korvausvelvollisuutta määriteltäessä olisi edelleen otettava huomioon lainsäätäjän aikaisempi kanta siitä, että vamman tai sairauden edellyttämä henkilökohtaisen avustajan tarve kustannetaan kokonaisuudessaan kunnan varoista (StVm 39/1994).

Asiassa saatu selvitys ja johtopäätökset

Asiassa saadun selvityksen mukaan A:n henkilökohtainen apu on järjestetty niin sanotulla työnantajamallilla. A on perustanut pankkiin käyttötilin, jonne kunta suorittaa henkilökohtaisten avustajien palkat sekä muut lakisääteiset työnantajan maksettavaksi kuuluvat maksut ja korvaukset. Pankki perii käyttötilistä kuukausittain 7 euron suuruisen palvelumaksun. A on vaatinut, että pankin perimät palvelumaksut korvataan hänelle vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Hallinto-oikeus katsoo, ettei pankin perimää palvelumaksua voida pitää vammaispalvelulain 8 d §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna työnantajan maksettavaksi kuuluvana lakisääteisenä maksuna tai korvauksena. Näin ollen asiassa on ratkaistava, voidaanko pankin perimä palvelumaksu katsoa muuksi kohtuulliseksi avustajasta aiheutuvaksi välttämättömäksi kuluksi. A:lle on tarjottu mahdollisuutta käyttää Kemin kaupungin sijaismaksajajärjestelmää, jolloin kaupunki hoitaisi palkanmaksuun liittyvät tehtävät. Tällöin edellä mainittu palvelumaksukustannus jäisi syntymättä. A ei ole tähän suostunut. Hän ei ole esittänyt perusteltua syytä vaihtoehtoisesta tavasta kieltäytymiselle. Edellä kerrottu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, ettei pankin perimää palvelumaksua voida pitää muuna kohtuullisena avustajasta aiheutuvana välttämättömänä kuluna, joka Kemin kaupungin olisi A:lle korvattava.

Näin ollen ja kun jaoston päätöstä on pidettävä riittävästi perusteltuna, sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätöksen kumoamiseen ei A:n esittämällä perusteilla ole aihetta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Hallintolaki 45 § 1 momentti

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston päätökset kumotaan ja asia palautetaan kuntaan uudelleen käsiteltäväksi siten, että hänelle korvataan pankin perimät palvelumaksut, joiden määrä on 7 euroa kuukaudessa.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

Hallinto-oikeuden päätöksessä on lueteltu hallituksen esityksen esimerkkejä korvattavista kuluista. Tämä luettelo ei sulje pois mitään kustannusta. Kuten hallinto-oikeuden päätöksessä todetaan, henkilökohtainen apu on maksuton palvelu, mikä tulee ottaa kustannusten korvaamisharkinnassa huomioon.

A:n käsityksen mukaan kunnan esiin tuoma ja hallinto-oikeuden mainitsema kunnan sijaismaksajajärjestelmä on ollut käytössä vasta noin vuoden. Vaikka järjestelmä olisikin ollut jo aiemmin käytössä, voidaan todeta, että palkkahallinnon järjestäminen kuuluu työnantajana toimivan henkilön valinnanvapauden piiriin siten, että hän voi hankkia kyseisen palvelun myös muualta. Taloudellisesti samanlainen kustannus syntyisi siitä, että asia hoidetaan kunnan toimintana. Näin ollen kunnalla ei ole yksinomaista oikeutta määrittää sitä, miten palkkahallinto järjestetään, kunhan kustannukset ovat kohtuulliset. Välttämättömyysarviossa ei siten voida ratkaisua tehdä pelkästään sillä perusteella, että kunta mahdollisesti järjestäisi kyseisen palvelun.

Kemin sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto on antanut selityksen.

A on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Oikeusapu

Oikeustieteen maisteri Jukka Kumpuvuorelle maksetaan oikeusapulain nojalla vaatimuksen mukainen palkkion määrä 275 euroa ja arvonnlisäveron määrä 66 euroa eli yhteensä 341 euroa. Mainittu määrä jää valtion vahingoksi.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo
oikeusneuvos

Leena Äärilä
oikeusneuvos

Mikko Pikkujämäsa
oikeusneuvos

Janne Aer
oikeusneuvos

Antti Pekkala (t)
oikeusneuvos

Anna Heikkilä
Asian esittelija, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

Jäljennös

A, maksutta

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Kemin sosiaali- ja terveystalokunnan jaosto